

جنگی بی پروا اور
سید (رہی) جہا اور

پیشہ دک وہ کی
صبر سستی بنی
دہ بی کوردینی

chalakmuhamad@gmail.com

بانہ مہری ۲۰۹۲
نرخ بلہ یی توانا

تہا ۵ چوار
مابہ ۱۹۸۱

عالمی
سوروی کورد اپنی

تورمانی تاوندی ہیزی پیشہ رلی باسوا

دوستانه گانم! باش بران

دوستانم! باش بران

چند باورم به زنده است و

به نایبستان و به خواهد به

هزار هفتاد و شش

باورم به هرگز در نایب

تایار و صنایع و اشکال

زحمه تکیشان و رهتجه رانی مهر کومه لیک بهردی بناغه، کومه ل و دینه موی بهره و پیشه وه
بهری میژوون ... لسه تاسه ری میژوون دایره نگار بوونه ی بهن خوراوان و چه ساوان و هه لگراتی
خوازی ههق ، بهروی زولم و زور و چه ساندنه وه له لایه ره رنگین و پر شکوکانی میژوو تومه سده ی
مروقیایه تی بوون و هه میسه ویست و کار و ثاکاری ناره واکه چ بووه بهران بهر داد و ره واکه
ویستی خیر خویا ته دا ، یه کی ثایاری بیروزیس هیما ی روژی سرکه وتن خوازی ره هه جده رانه بهسه ر
ویستی ناره وای چه سین هه راندا ... له م روژه دا دهنگ و رهنگ و ثامانجی هه موو زحمه تکیشانی
دنیا تیکه ل یه ک ده بن و هه موویان لسه رکه وتنی ههق بهسه نا هه قدا یه ک دهنگ ده بن و یه ک دهنگ
هه موو جوړه چه ساندنه وه و بووتاندنه وه و زور و داگیر کردنی کیش له نیترکی ناره وایی و نادرستی
زور و سته مه وه سین بوونه ته وه ، بویه چاره و ریگای مهر هه مووشیان به گزا چوونه وه و خوراگریه
بهرا بهر سته م له ژیر مهر بار و مهر نار و دوخیکدا بیت و ثاسوده بی و سه رفرازی مهتا ههتا بهیش
مهر ریشه کیش کردنی هه موو جوړه کانی چه ساندنه وه و زولم ده بیت له دنیا دا ...

نه ته وه ی کوردی ژیر دهنسته و پارچه پارچه کراوی نیشتمان داگیر کراوی چه ساوه له م سهرده مدد
له باریکی نمونه بی و چر بوونه وه ی هه موو شیوه و شیوازه کانی چه ساندنه وه یه دا ، مهر لسه
چه ساندنه وه ی سیاسی و نه فسی و ... هتد له چه ساندنه وه ی دهنسته وایه تی و چیا به تی و کومه یه تی

ده مخانه

دوزمنان و داگیرکارانیش همه مو و مانا و ثاکاره فاره واکانی فارههنگی چه ساندند و هیان یو گرتوت بهر...
 یویه دهتوانین بهراشکاو ی بهکی ثایار... ثایاری نمونه بی کوردی دانین و خباتی رهوای نهته و هی
 کورد له ییناوی (تازادی و بهکسانیدا) بهسر توپ و شاکاری خباتی ره نجه دران و گه لاشی
 چه سوه حسیب بکهین... له مهوه ها و خباتی و ها و چاره نووسی و گری بهندی خباتی نهته وایه تیان
 و کومه لایه تیان هی کورد و له گه ل سه رجهم خباتی گه لانی چه ساه و هی چینی زحمه تکیشی جه سان
 وه کو دیارده یه کی سر و شتی خورسک دیته پیش و تین و تا و یی ساندند خباتی رزگار یخوازی کورد
 بهمشکی هره گرنگی نه و خباتیه دزی داگیرگری و زولم و نیمبریا لیزم و کونه بهرستی... کوردستان
 شورش و خویشتن ناگردانی شورش و راهرفنی ناچه کهبه...
 له یادی پر شکوی ثایاردا، داوا لهجه ما و هری زحمه تکیش و ستهم دیده ی کورد ده کهین پتر تین و
 تاوی شورشه که هیان بلیشه بسین و ههنگای چه سیا و بهره و (کورد ستانیکی تازاد و گه لیکسی
 یه کسان) بنین... تا گه وره ترین دینگه ی چه ساندند ووه و تاره وایی و نیمبریا لیزم و گه را کانی
 له جیهاندا باکتا و کریت!

شهکاه بیت تالای زحمه تکیشانی کورد

دازلیک
کورداوند

چون خدمت دواوون همدلده گيريم؟

عمری عیراق و شیران شهو بار و مهل و مخرجی هیغایه پیش که درومی "رومانی حوکمی
بعس" له دروشمیکي ناچاری و بیویستی دووره دستهوه بییته واقعیکی دست هیلیتی واکه
وهک داری گهندهل، هائیستا ناساتیکی دی لارییتهوه... بی له معی چاترو بیویستی تر نیسه
مهز چهنده به نیسیهت تیمی کوردهوه که تیمروکه... شهو بهری مومکن شووتونومیه کی راسته قینه یان
تهواو یافراوانه... یام ناسوی له مه پتر و پیشکه وتوو تریش عه بیته به لام جاری واکه زار اووه
بهژن و یالای شووتونومیا چه قیوین و جهریندراوین! نهیسا... شووتونومیش گورانی ده سهلات و
حوکمی گهرهک نیسه، فیه مافیکه کهی بهرانی بهر کهت ناچار کرد وه کو کاروبار بهر پوه بهر نیکی
شیداری، هندی یاسای پاریزگاری (قانون الحافظات) له بهر بهک ده کی شستهوه و ناوکسی
دهبری و بانگی "شووتونومی" به گویدا هملدهدا... به لام تیمه سی جارن تاقی کردنهوهی تال و
سهخت و دست براروی و بی فرسه تیمان له گهل به عسدا مه بوه، سالی ۱۹۶۳، دواي گهلویتری
۱۹۶۸، باشان ریکهوتنی "۱۱ ی نازاری ۱۹۷۰" و خو خوار دنهوهی چوار ساله! لهو سی تاقی
کردنهوهی همددا سی چوار دستهوه ده سهلات و بیر و دهه و چاروی به عثمان دیوهو تاقی کردوتهوه
له گهل مهز مه موویاندا کورتی هیناوه... له مهو دواش سهده ده مامکی نیکهش بگوری و هزار

بهرگی قورثانیس له بهر کهن • به عس بهر به عسو ره گهز بهرستی و شوئینی و کورد کوژی له ناخیا -
 ندایه ... ئەمان بناغه کهیان له سه ره وانه هه لچه راوه ، بویه شتی تهوه بوو نابیی به ناوی
 مافی کورد ، یان ئوتۆنۆمی له زیر سایه ی هیچ رژیمیکی به عسیانه دا ؟ مه گهر بنه مافی کری و
 دارو باره ته نزمیه گانیان سه ره له بهر بگوری ... که ته مهش دووره .. بویه دروشمی رمانی حوکمی
 به عس دروست له شوئینی خویدا بووه ... به لام جارو بار یا زور جارن تاوازی ده سه لانداری
 حوکم (السلاه التاکمه) بهر گوی ده کهوی ... بام ناچاری ته مه مان به سه ردا به سه بینی و
 نه شیین رسته ته واوه که وه کو " جمله مفیده " یلپین : رمان و پاکتا و گردنی به عس و به عسات
 بهتی وه ک بیرو بوون ... با چ نه بی بووتری ده سه لانی به عس ! ... ته گین " ده سه لانداریتی حوکم "
 صدام و سی چله ده ست و بیوه بندی ده کات و بفس ، ته مهش رووکش گوریوه بفس ئیسه من نه یکه یسن
 تاغایانی به عس و ماموستا کانیان له بهر گورینی ده مو جا و و نوی کردنه وه ی ته کته ره کان : کورد
 ووتنه ی " بۆره نه بی بازه بی ، پلپله که ی تازه بی " که ره ننگ و رزوی " صدام " ته وه شهوق و تازییه
 ی کال بووه ، ده یگورن ! و دام و ده زگا و پاشخان و بنه و بارگه ی وه کو خوی ده مینیت ته وه ته مهش
 (ترقیح) ه نه ک (تقلیب) !
 ته مه وا ! بامه ته م چوار یین سه ساله چمان بو دا هاتوو و بامه روژ باشه کهوت کردوه ؟ ته گهر
 جارن دروشمی (رمان) ه که بیژیسته یه کی ناچاری و دووره ده ست بوو ... خو له گه له گه لگیرسانی
 سه ری (عیراق و ئیران) هاته بهر لوتمان ... چمان تاماده کردوه ؟ ! بیрман کردوته وه :
 ته گهر فلانه لامات واته عامولی له گه لدا بکهین ، چونکه بارو مه ل و مه رچی هاتنی وا ده بیست و
 وا ده بیست ؟
 یان ته گهر فیساره یان هات ته مه دا و امان ده بیست و تاوا له گه لیدا ره فتار ده کهین چونکه ته وسه

ناچاره شه‌مه‌یان بکات یان شه‌ویه‌یان ... شه‌مه‌یانی کرد نیمه‌وا ده‌کهن و شه‌ویه‌یانی کرد وا ده‌ده
 ده‌کهن . شه‌ویه‌یان ناکات له‌بهر شه‌مانه و شه‌ویه‌یان نزیکه له‌بهر ...
 سێ به‌ره‌مه‌ن ! له‌مه‌ر سێ یه‌سدا مه‌ین و نه‌یه‌ین ! ، مه‌ین وه‌کی ناو ، نه‌ین وه‌کو کاره‌گره‌تی
 شه‌وا هه‌یه‌ یه‌کیان هه‌یه‌ لیه‌کی ده‌سه‌لت ناگره‌ته‌ ده‌ست ، دوانه‌که‌ی دی یه‌کیان نزیکه (شه‌گره‌
 له‌پواره‌په‌وه‌ی لوعبه‌ ده‌ولیه‌که‌شه‌دا بیته‌) ، له‌و دوانه‌یان یه‌کیان باسی مافی کورد و داوای
 کورد به‌مه‌ناتی زه‌مانی روسته‌م ده‌کات و تاریکی شه‌وه‌زه‌نگی له‌ئیه‌واره‌ها و باوهره‌کانیا
 دیاره‌ و رۆژانه‌ به‌چاوماندا ده‌چه‌قیته‌وه‌ ... جاری نه‌هاتون ده‌لین ؛ هه‌ستی نه‌ته‌وایه‌تی هه‌ستیکی
 شه‌په‌ینه‌رو روخه‌نه‌ره‌ ! شه‌وی ته‌ریه‌یان به‌دیار مه‌راتی به‌عه‌وه‌خوێ مه‌لاس داوه‌ ... بام هه‌ندی
 " مه‌عقولیه‌تیه‌ش " یان ته‌یدا بیته‌ ! .. به‌رنامه‌ی مه‌رسی (به‌ره‌) که‌ش له‌بهر روخه‌نایی " مه‌دایات " ی
 نوێ دا نه‌رێژراوه‌ ، له‌مه‌ر بناغه‌و به‌رکردنه‌وه‌ی دوره‌ ده‌ستی روخانی ده‌سه‌لاتی به‌عس هه‌لچنراوه‌
 له‌مه‌ر سێ لاوه‌ش " کورد " به‌ره‌نیزه‌یه‌ ، بێ کورد چیان بێ ناگری ... نیمه‌ش چمان بو‌خومان
 نه‌کردوه‌ !

نیمه‌له‌کاتێکدا ده‌زانین ، نه‌داگیرکه‌ران و نه‌داگیرکه‌رانی داها‌توو . که‌ئیمرو فشه‌دوستمان
 و نه‌دام و ده‌زگا ئیمیریالی و نیو ده‌وله‌تیه‌کان ده‌یانوه‌ی کورد له‌ئاست و باریکی وادا بیته‌
 که‌مه‌سه‌له‌که‌ی خوێ له‌هه‌ستی خۆیدا بیته‌ و یه‌کی له‌مه‌سه‌له‌هه‌ره‌گرنگ و ره‌واکان له‌سه‌ر مه‌زی
 " ساومات " ی ده‌ولیدا نه‌یه‌نی ... کوردستان ببه‌یته‌ کوانووێ شووشه‌گیری به‌ره‌نیزه‌ی خه‌باتی
 شووشه‌گیری دزی ئیمیریا‌لزم و چه‌وساندنه‌وه‌ و ده‌یکتاتۆری له‌ناوچه‌که‌دا ...
 گریمان سه‌به‌ی فله‌هه‌ لا به‌کورسه‌یه‌که‌ی به‌غدا شاد بوو ، له‌بیاوه‌تی خوێ نا له‌بهر دوژمن زوری و
 بشوودان . یان هه‌ر مه‌به‌سه‌تیکی دیکه‌ و په‌ستی له‌کورد نیه‌یکه‌ ببه‌یته‌وه‌ ... ئایا ؟

۱ - هممو لایه نه میورنگیزه کانی کورد ، وه کو مه سه لویه کی میلی بالآترو بیروژ تر له مسئله ی حیزبایه تی تمک ، چ پروژه و داوا کاریه کیان ههیه ؟ کامه تا بهرنامه ی کاری میلی یان داوای رهوای میلی ؟

راسته همموی (حوکی زاتی راسته قینه !) داوا ده کات ، بهلام یه کم : حوکی زاتی وه کو مفهومیکی سیاسی له وه ی میروژی به عه وه ده گریته وه تا ده گاته شه وه ی سویسری و بالاتریش تا سنوری فیدرالی ! دوهم : تا میروژ چوار چیویه کی دیاری و فراوان و به راستی راسته قینه بو شه "توتونومیه" دانه ریژراوه .

۲ - زور ریخی تی ده چی له باریکی وا بشوو به بهر ماتنه وه دا ، مسئله ی "تصفیات" ی حسابی کون و نوی له نا و هیزه سیاسیاته باکاندا توند تر بیته و شه و جا جه ماوه ری شماره کانیش تی شه گلیندری ، هدر به جاری شه ووره ماوه ی خه لکی بیروخیندری ... یان بیزار کرین .

۳ - له حال و باریکی به یوه ندی دوژمن کارانه ی نیو شه هیزه سیاسیانه ، داگیر که ره که فرسه تی قایل کردنی لایه ده هیئت و لاکه شو بو ده سکه وتی تایبه تی خوی و خوقایم کردن سه رخه رمانی تاتی کردنه وه کونه تال و خوی فرومیه کونه کانمان بی ده گریته وه . کورد ده داته کورد و خوشیان له ولوه چه بله مان بو ده ته قینن ! ... میروژ زور مت اشاحه که ، نه به (منطق) و نه به (زانست) و نه له بهر روشنایی "بیروباوه ردا" رور ده دن ، به لکو زوریان زاده ی ههوا و ههوس و "میزاجی" شه یان شهون ... شه مه مترسی شه وه ی لی ده گریته که سبه ی لسه حسابی مسئله میلی به کان ههزاران ره ده ل و به ده ل و دیزه به ده رخنه بگریته ... یان له چا ترین حاله تدا شه ههله میژووییه ، وه که سهدانی دیکه ، له دست کورد بگریته . شه مه شو دوا ههله ، هه رگیز کورد له و بار و مه وقعه پته و گرنگه دا نه بووه و له دستیش بریته وا به هاسانی وه کو

خوئی لی نایه تهوه ۱۰۰۰ (معارض) ه در عیراقین شهونده لاواز و چار له دهستی کورد نایبیت
و بهر جوړهش پاشا گوردانی نایبیت ۱۰۰۰ شهگور شم فرسه په نه قوزینه وه و پراو پر سوودی لی وهر
نه گرین و شوین بیی خو مان قایم نه کهین ، به دهر دی سالی دوا ، " ۱۹۶۸ " ی به عسبه کانمان دهین
کئی به عسی وا قایم کرد ؟ • بی گو مان خو مان و هموو (معارض) هی عیراقین ۱۰۰۰ سبه عسبه هم مان
گالته چار دووباره ده بیته وه •

۴ - چاوه روانی شهوه ده گریت : هدر ایه که له و لیا نه بیته سر خو کم ، بهر بیته گیانی لکانی دیکه
لیره دا نیمه ی کورد ده بیی هموو بیان له بهری (معارض) هدا بین ، یان ده بیی بکه وینه رال دهسه لته که
ته پنجا به پیش مهسه له که مان ده ماریزین •

به لام له چار و باریکی وادا و دیاره هندی ده که ویته بهر (معارض) ه و هندی که لایه تی
په سه لانداره که ده گریت - دیاره پاش هندی رووی خو سی کردنه وه ۱ - هردوو لایمان ده ما
- نکه نه کوته ک و - اوهری لکه ی ترمان بی ده کوتن ۱۰۰۰ شهگور و ارنه بییت • خو دان به ده سته وه و
۱ مساوه مات) و (مناقصات) دهستی په ده کات ، ههریه که ی بو خو کردنه بیار چاک یان بو خاکتاو
کردنی لایه نه نه یاره بهر انبهره که ی ترسی خلیسکانی مهیه ۱۰۰۰

۵ - مه میسه دوژمان و داگیر که رانمان له سوچی شه و درزانه ی ناومانه وه ، نه که ته پنجا خو ده که ن
به ناو خو ماندا ، به لکو خو شه تره نجینه ناو مهسه له میلیه که مانه وه ، هه مانیه که خو بیان
داولی نیمیریالزمی جهانین بیایه نیو ده ولته تیه کان دیتنه ناو مهسه له که مانه وه ، به مه - هریه
- خو بی و خودیتی خو مانمان له ده ست ده چی ۱۰۰۰

بو کون بر کردنی شم مه ترسیه ، بیویسته مهسه له میلیه کان جوړ بگه یته وه له مهسه له جزیه کان
پاته بایه کان ، که ناته بایی و نا کوکی لوه کین ، له بوئیتی و جوړ و شیوه ی چاره سهزی شه و مهسه له

میللیاندا بئینیتتوه و سەر نهکیشنه ئەصلی مەسەلەکان .
بۆیە ئیتمە بئیننیاری ئەوه دەکەین کە (ئۆتۆنۆمی) - وهکو قونایغیک و سامانیکی کاتی - مەسەلە
گەلی کورد بئیت لە کوردستانی باشوردا ، ئینجا برۆیان راست مادام هەموان لەسەر خالی
(ئۆتۆنۆمی راستەقینە یان فراوان) رێکین و یەک دەنگین ۰۰۰ بۆ بەر بئیرینتوه ، هەموو "ساومات
و بازرگانیک بەو مەسەلەیهوه و رێ بئیرینتوه لە خۆدان بەدەستتوه و چەوتاندنەوهی مافی کورد
بۆ خزمەت بئەرزە وەندی حیزبایەتی ۰۰۰ ، بئیننیار دەکەین کە :

۱ - ئۆتۆنۆمی فراوان بۆ کوردستان لە مەسەلە فێلانە حیزب و فیسارە لاجیا بکریتتوه و وهکو
مەسەلە داوای کورد بخریتتە بئیننیار ۰۰۰

۲ - ئەگەر کرا ، هێزە سیاسیە ئۆرشیگێرە دلسۆزەکانی کورد لەسەر ئاستی سەرکردایەتیەکان
بۆ دانی چوار چۆیهێک بۆ ئەم (ئۆتۆنۆمیە) کۆبئینتوه و رێک کەون لەسەری و بۆ هەموو جەماوەری
بلاو کەنەوه کە ئەمە چوار چۆیهی سروشت و زانستی مافی کوردە " لەم قونلخەدا " بۆ ئەوهی
مەسەلە جەماوەر بکەویتتە دەستخۆی ، ئەک وەک جارانی جارانی بە (بنۆد سەری) و رێکەوتنی بن
تەب و ئەستی جەماوەر بەزادە کریت ۰۰۰ دەشی بئەلانی کەمەوه ئەم ئالاندی تیدا رەجا و کریت :

۳ - دان نان بەبوونی کورد لە کوردستانی باشوردا ، وەک بەمیەک لە ئەتتوهی کورد ۰۰۰
کە لە چوار چۆیهی عێراقدا هاوبەش و هاوتا و هاومانە لە گەل گەلی عەرەبدا .

ب - نیاری کردنی نیشتمان و میژووی گەلی کورد لە کوردستانی باشوردا بە (خانەقین و
ماخی حەمرین و بەرەو ژورور تا زاخو) . وەک حەقیقەتیکی بئێ چەندو چون .

ج - گێرانەوهی باری ئەو ناوچانە بۆ بئین کۆدەتای " ۱۹۶۳ " ۰۰۰ ئەویش بە گەرانەوهی نیشتمە
جی کراو و دەربەرینراوهکان بۆ شوینە ئەصلیەکانی خۆیان و نەهێشتنی هەر چۆرە شوینە واریکی
دەستکاری ناره وایانە بە (عەرەب و بەعس) کردن .

د - دمه لاتنداريتي "توکمی زاتي" دمه لاتني ته او ي له رووي (ئيداري و ئابووي و سياي و نه مني و کومه ايه تيه وه) مه بيت و ته نه سياه تي پازيزنگاري دهره وه و نوينه رايه تي دېبلوما سي و دراو نه غمه گشتي له ده سه لاني ناوه ندا ده بيت .

ه - دادگايه کي دستووري مه بيت بو به لادا غستنې هر کي شه يه که له نيوان ناوه ندي و دمه لاتندا شو تونومي دا بيته پيش و به و مهرجه ي هر دوو دمه لاتندار په که چوون يه که به عشاري شه و دادگايه بن و سه روکي دادگان به مه لېژار دني گشتي بيت .

و - هم شتانه له دستووري کاتي و هم هميشه مي دا به سي و يا مگه ز بوونه ره و که ندر کردن ه لنه گري ...

له گه ل و ورده کاري و ادا که دمه لاتنداريتي شو تونومي ته وا و گرده بري به هم مو شه که کانسې کاروباري " ئيداري و سياي و ئابووي و کومه لايه تي و نه مني ناوخو " - وه که شه وه ي له چالي " د " دا دياري کراوه - مه لبيت و شه و پش به به رجا و غستنې جوړي شو تونومي که ي سويسرا وه که بنا غه يه که بو شو تونومي که راسته قينه ي فراوان ، که و چا نيکي سه ره تايي بيت بو ا به دي ه ناني " دياري کردني چاره نووس " نه ته و ايه تيمان .

شه وه ي دمه لې کاتي ني يه و شه دا واکاري " تجهيزي " يه !! . . . پيمان وايه " شه گهر " دل سوز بيت بو کورد ، کات له مه له بار تر بو کورد نايه ته پيش . . . و شه گهر شه " معارض " ه شه پلنه ليدرا وه ي شمرو که کورد بوته دار شه ي و چوته بن هه تگليا نه وه - شه گينا خو به پوه ناگرن - شمرو شه مه مان بو شه لمينن (با له رووي ناچاري و ته که کي شه وه بيت) . سبه ي هر ئاوريشمان لي ناده نه وه !! جگه له وه ي کسر له وانه ي هه ن بي کورد هيجيان بي تا کر بيت با شه خو مان يه که بين و " کورد بين پيش شه وه ي هر شه تيکي دي که بين " شه و جا بز انن وه که " کوره ي سي له با خه ل " تا نويزي نيوان بر وينه به هه مو ويان ناکه مين !!

جه ماوه ری زهحه تکیش و رابه ریوی کورد :
 سوور بن لسه داوای خوتان و بیمان لی داگرن ... ری نه دن کس به دوو قسه قه له و
 چا و بمستان لی کات : میرو میوه هان له به ردهم دوریا نیکی میروو پیدا ، نه کهن ری بدهن
 نه مجار هس به ره که تان له زیر بی دهرینن ... سده قه سهری باوکی کس نیسه و کمیش
 خیرتان بی ناکات ... میوه خوینی چاترین رولسه خوتان پیداوه ، خاوه نی مهید و گوندی
 سووتا و و زیانی دهر به دهری و پر مهینه تین ... خاوه نی راسته قینه تم مسه له یه شه و رولانه
 تانن که زیانیان به مهرک گوریوه ته وه ... شه وه ده مینیته وه حی له دست نه چوووه بوینه
 هیچ منعت باری نین .

بیشمه رگی کوردی گیان لسه دست :
 توش که روژانه به گز مهرگا ده چیته وه به لاماری نه مهنگی داگیر که ده دهیت له نابهرانه برترین
 شهردا ، بو شه وه ناکه سی سبهی دستیه کی تری مشه خور لسه خوینی تو ته لاری چه نه
 قاتی خوروشی بلند که نه وه و جاریکی تر دست به زاخدا کهن ... شه گز تو نیان بی نه خلیکا
 خوت لی بدزنه وه و بخزیننه باوه می بایته خته سوزانیه کانی داگیر که رانه وه ... شه وه تو
 ده یکه سی ساکار و سرتویی شه وه " فله مستینیان " و " قیتنا میان " و " لوسیان " و
 مه مور دنیا شه ... بو چیش ؟ بو " توتونومی !!! " یه ، که خه لکی تر به " عمر یزه " و
 و مانگر تنیک به دستنی نینن ... ده با چ نه بی " توتونومی که " له " توتونومی " به
 بی !!
 داوای حابی ته و او و پروون له هم سوو لایه کمان بکهن و میوه سهری مه دن له ناو زاراوه
 " میزم " اتیدا بتان تانینن ...

شاده ماره سیکه ساگان

۲ - ریز و سود له هموو تاقی کردنه وه یه کی جهانی و نیو نیستان ده گرین و وهرده گرین به
مهرجی له گهل بهر ژه وهندی و ویست و ناره زووی دهرونی کوردا بگونجی ...

تیمه له و رووه وه که ژبان و بوون و خبات و دستوری ژبانی مهر نهته وه یه ک مولکی تایبهتی
خوبهتی و بهر مه می چالکی و جموجولی کومه لایهتی و ژان و قوربانیهتی ، تاقی کردنه وه و میژووی
بمشیک له پیروزی و بوونیهتی ... مهر هممانیه ژازادن له و ریچکه یه ی دهیگرن و له و تاقی کردنه وه
یه ی هلی ده بژیرین و له و جوری رژیم و دستوراته سیاسی و کومه لایهتی و تابووریه ی به بئر
خوبانی دهرن ، تا ته و بوینه ی له سنووری ده سات و ره وای خوباندا بیت و دستکیه ساغه
همان مافی نهته وه یه کی دیکه ی تیدا نه بیت ... تیمه له م سوو پوه ریز له ئیراده ی ئه و نهته وان
ده گرین ، ری به خومان ناده یین که له کار و باری تایبه تیدا خو تیمه لقور تینن و ریش سببیتسی
تیدا بکن ، دیاره مه بهستیش ئیراده ی نهته وه یه ، که ئیراده ی ره نجه ران و زحمه تکیشا نیهتی
نه ک ده ولت و ده ساتداریتی ، که ده شی نری ته و ئیراده یه بیت ... به لام وه ک و دوست و
ها و خبات و ها و چاره نویسی و ها و ژان و تامانج (که بریتیه له ئاسوده یی و ئاشتی و بدختیاری
و به یوهندی بهر اهری و یه کساننی نیو گهلان) به ته مه کی مروقاته ی خومان مه لده ستین و چاوه -

- روانی نه وانیشین هه ربهم جوړه بن ، بهو مهرجهی شهه ته بینه ده مامکیک و عوزریک بو پی دزکی
کردنه ناو ئیراده ی په کتری و دست درپژئی و چهوساندنه وه ی حیله مهرعیانه !
دیسانه وه ، شهو تا قی کردنه وه میژوویانه ی نیو نیستمانی خوشمان ، که به چاک و خراب و سه رکه و-
تن و تیشکانیانه وه له میژووی نه ته وه که مان ، ههول ده دهین که چاکه که ی قولترو فراوانتر کهینه وه
و چینیکی بته وتر له سر شهو چینه دارپژین و خرابه که شی خوشمانی لی ههلبویرین و به پیی به بنده
کوردیه که ی " مهر نه قله له خهساری " رهفتاریان له گه لدا بکهین ، ههله ی پیش خوشمان باجی
سه رکه وتتی ئیمه یه و هی ئیمه یه هی داها توه و بهم جوړه . چونکه هیچ شتی دومه لان نیه له خوینه وه
ههلبوتی : زبان و خهبات و بوون بینه یه کی هزاران چینه مهر دسته و بهر به ک هاتوه و چینیکی
له سه هه لئاوه و مهر که سه و سه رده مه ی به پیی بارو هه ل و مهرچی میژووی غوی به سه رکی
خوی همستاوه ... ههروه ما شوژیدو نه به رده کانی کوردیش هه لقا نیکی گری به ندی یه کن و یه کیان
له سه شهوی تر هه لچوه ... زور بیویسته بو مه بهستی په ندو دهرس و هر گرتن و ده وله مند کردنی
ریچکه ی بهر ده مان شهو تا قی کردنه وه بخهینه بهر ده م نه شتری لی کولینه وه و توپژینه وه هه لسه
نگاندن و تاروتوو کردن ، نه ک تانه و ته شهرو بهر د باران کردن ، چونکه شهوانه به میکن له بوونی
کو مه لایه تی و تفی سه ره و ژوور هه لدا نیش ریشتی پیا و غوی ده گریته وه ...
بیوه ریژ له هه مو شهو تا قی کردنه وه و سه ر تاسه ری روودا وه میژوویه کانی کورد ده نیین - ...
پیشکه و تو خوازی راسته قینه له سه ر زه مینه ی واقعده چا و برینه ئاسوی روونتر و پیشکه و تو
ترو دوور تره : نه ک کای کوڼ به با کردن و گوڼ هه لدا نه وه له خو هه ل گه رانه وه ، شه میان هه ر-
زه یی و نه زانینه که هینده ی کوڼه په رستی و خو نوساندن به را بردووی به سه ر چوه وه پی که لک و
دزیوه !

شم، گردونه ، به همو بوونه و به بی گیانه و گیاندار و هومداریه و له سر ری و ره ویت و
به بی ده ستور و یاسایه کی گیتی من و گشه ده کن و ده چین ... متی مهره مه بی و کویرانیه
نین ، جا رووداوی؛ دیاردهیه، دستوری متی بزنین و نزانین دستوری خویلهیه و په کی له سر
زانین و نزانینی تیمه ناکه وی، مهر چنده به زانین و تی گیشتن و روونبوونه وی ده توارنی به
سودی مروفت و به رژه وهندی به کار بیت و له سوود و بیوستیه کانی نزیان، ده بیته و به لام شمه
مانای شه و نهی به که ده ستور و یاسا مادیه کان که ناچارین ، دروست و دکله ده ستوری کومه لایه تی
و گوران و گشه کردنه کومه لایه تیبه کان بن ؛ لهیه که مدا گوران و گشه بوونه کان ثالی و ناچارین
و به خوازی کهس روونادهن و به ریشیان بی ناگیری، نه گهر هوکانی روودانیان هاته بیس . شمه
هتا، مروفت کهس له لایه تی گوران به بایولوجیه که ده گریته و ...
به لام له رودا و دیارده و چالکی و گوران کومه لایه تیبه کاندای هوپه کی سه روه و مهره کاری گهر دیته
ناوه و به که له ماده مردوه کاندای نهی ، نه ویش هوئی مروفت ... که به ته و اوی چندایه تی و چونا یه تی
و به و ناچاریتی و سر له بهری خه سلته کانی له گهل گوران و چونه مادیه کاندای جیا وازه ،
له پیک گیشتن و کارتی کرا و کارتی کردندا ، هوشه که " که خسلته تی تایه تی مروفت " زاله ،
که شم باسه گفت و گو و تیمه کپشه کزور هله گری و حیزمان به (با و هرمان به مروفت که تاکه
عامیلی نیجایی و سه ره کیه له گردونه دا) دا تعبیری له راستیه زانسته به دیتی به کردوه ...
شمه ره و نهی ناگه یه تی که مروفت که ، بام تاکه عاملی نیجایی و سه ره کیه بیت ، دستورات و یاسای
تایه تی و سه ره خو و دیاری نه بیت ، که له گوران کومه لایه تیبه کاندای ده شکیته و ره نه داته
وه ... تنها درختن راستیه کی زانستی و سروستیه و میژوویه و ری برینه و به له تیکلا و کردنی
دوو متی جیا وازه که بوون و گورانی * مادی و بایولوجی و کومه لایه تی به " و دیاری کردنی ده سات

و یاسا و بی و رهوتی جیاواز و سفربه خو و تایبتهی هره که یانهوه و بهر بست کردنی زال کردنی
"هر شتیکی" دیکه به بهر مروف و یاسا کانی زبان و بوونیدا ... چونکه هم تیکه لو کردن و
زال کردنه مروف له مروفایهتی و تایبتهکاری خوی دهخت و دهیکاته شتیکی که نیه !
لیره وه ده توانین به راشکاو و دلنایی نه و راستیه زانستیه بنهینه روو که یاسا گمتهکان
بوون و زبان و گه شه و گورانی کومه لگای مروفایهتی وه کو یاسا گشتی و ده ستوره در بسته کانی له
هموو کومه لگای مروفایهتی دایه کی . بنکه و سره های هره دیار و گشت نه میش (بهله ی زبان)
که بزوینه روو ده ستوری هره گیز نه گورا و وینج داکوتاوی قولایی دهروون و بوونی مروفنی سر هم
گوی زهویه بووه و ده بیت ... هم بهله ی زیانه وهک و دینه موی زبانی کومه ایتهتی ، به هموو دوولایه -
کییه وه سر نه جامی چوون بهک و لیک چووی دیاری دهنه خشینتی له زبانی هموو مروفدا ... بویه
بیا چوونه وه و رامین و وه ههلو یسته له تاستی تاقی کردنه وه میژوریه کانی کومه له جوی جوی کان
مدرجیکی گزنگ رده سه بهر هی کورت کردنه وهی ریگای دوورو سر فرازی و سر که وتنی خه بات و چالاکتی
به کانی هره جولانه وه به کی رزگاری خوازانه یه ... به لام هره کومه لی بارو ههل و مهرج وه پله و دستو
راتی تایبتهتی و سفربه خویی خوی ههیه ، که کهم تا کورتی جیاوازه له گهل نهوانی دی که دا و (خصوصیات)
ی ده داتی ... ده بی هوش و گوش مروفه که ش له م باره یه وه تی بخوینریته وه ... دوو جوړه سود و هرگری
و بپاره کردنی تاقی کردنه وهی بهر له خو و کومه لاتی دهره و میش همن :
۱- لسانی کردنه وهی کویرانه و گوینزانه وهی گیلاندی تاقی کردنه وهیدک به کوولک و موو و وه کو ههیه
بو نا و کومه لگه بهک ، که له هزار سهروه بارو هه لکه وت و ههل و مهرج و چند ایتهتی و چونایه تی و
سر له بهری دارو باریه وه جیاوازه سفربه خو و تایبته ته ... که همیشه و له رتاسه ری میژوو دا
ههولی و تیشکان و روچوون و مال ویرانی به و لوه لی شین نه بوته وه ... هم جوړه شوین بی هه لگر

تن و لایه له زور هووه ماتوه ...

۱ - ده رویشایه تی و زات کوپز بوونه وهی شه وانده که کهوترنه ته ژیر تین و تاوی بیرویا وه ریگی تایبه تی وزاتی خه لکی له خو هه را ش تر ... هه ولدانی خو گه یاندنه ئاستی له خو به زنه بالخره به شوین بی هه لگرتنی کوپرانه و نه زانایه .

ب - تی نه گه شتن و قول نه بوونه وهی زانستازه یه له مه سه له کومه لایه تی و پی شه کی و شه نیام و مه به ستو توانا و بیویستی گوران و ره وتی میژوو بی ... سه رنجی سه ر ئاوی و ریجوارا سامبی خواستی و ئا مانجه کومه لایه تی به کانه .

ج - ههستی بهستی و خو به کهم گری ، له ئاستی پیشکه وتن و بالاده ستی خه لکی نیکه و بروا به خو نه بوون ...

د - نه بوونی قوتابخانه یه کی فیکری میژوی سه ری به خوی کومه لگه یه ک و هه ولی می شه خوری و حازر خوری هه - پشو و سواربی و ته نگه تیله ی گیانی خه بات و تیکوشان ... شه مانه و ده یان هوی ده روونی و مادی که شه م چه ته ری لاسایی کردنه وه به هه ندی که سه ده گریت ...

۲ - سوود و هه رگرتنی هوشیه ندانه ، بریتی له بهر چا و هه ستنی شه و تا قی کرده وانه و گونجاندنی هه ر پیش ده ستی و نمونه یه کی سه ر که وتوو له گه ل بارو هه ل و مه رچی تایبه تی کومه لگه دا ... خو نه به راندنه به واته و ووه و قالبی ووشک هه لاشوو ،

و هه رگرتنی گیانی زیندوو شه و تا قی کردنه وانه و بهرگی خو مالی کردن به به ردا ... له م راسته ریبه دا داتامین و هه ستنه سه رو لی دا برین دیته بی شه و ده بی هوشی شور شه گیرانه وارا بیبری که ترسی له و دهسکاری و گونجاندنه بشکی ...

ده بی هه ر هه موو شه مانه ش ، له بهر روشنایی بیویسته کانی کومه لگه و یله و ئاستی گونجاندن و

کاربگریتی شو کووملگایه دا بکریت و شم خالانش بهر چا و خریت :
 ۱ - باری تایبتهی ماددی و معنوی کووملگه ... کوردی خوومان دهلی (کوزی کاره گهل بیتهوه و
 قهپو چکا ماست داگره) ، راستیتی و دروستی شه لهزبانی روژانه و تایبتهیه وه بال ده کی -
 شیه چالاکیه هدره بالکانی کووملایتهی به سیاست و شورشییه وه ... ده بی باری ماددی و معنوی
 ی شو کووملگایه بهر چا و خریت و له سر زه مینهی شو واقعه وه " انطالق " کریت بو گورینی
 واقعه که ، نه گهر فالنه یان فیساره تاقی کردنه وه خریتیش ...
 ب - ههل و مهرجی میژوویی شو کووملگایه ، به بهر چا و خستنی هموو (معطیات) ه جیاوازو گورا -
 وه کانی نیوان شم و شهویان ... ههر له خووه تا دهره وه ...
 ج - دستورو یاسا کووملایتهیه کان ... ده بی داب و دستوری قهردادی کووملایتهی و یاسا کانی
 نیو کوومل و (عورف) و عادهتی کووملگه بهر چا و بخریت ... باز دان به سر خسلته تایبتهی
 یه کانی کووملگایه کدا ، باز دان به سر واقعا و هموو ههولیک تا و له دنکا کوتان و زوریهی
 جار سر نه نامی پیچه وازی بیویست و چا و هروان ده دات ...
 هموو شو خالتهی راستیه زانستیانهی بی شو و به یه ک نمونه روون ده که ینه وه ... با شورشی
 گهلی (چین) بگرین ... تیروانینیکی سر تاوی شم تاقی کردنه وه خوربهی شه وه مان ده داتی ،
 که که وتوین به سر مانه ههنگویندا و خوومان له و چوار چیه یه دا ده بیتهیه وه ... کووملگایه کی
 دواکه وت و ، جوتیاران زوریهی گهل و بریره بشتی شورشن ، داگیر کریکی چا و چنوکی درنده ،
 مه بهست و خواستیکی جوت له گهل شه وهی شیمه ... بارو ههل و مهرجی چوون یه ک ...
 شه وه یان له و واقعه دا تاقی کردنه وهی (شورشی دریر خایه ن) یان دوزیه وه و تاکه ریگاش بوو
 بو سر که وثنیان ... که واته تاکه ریگای شیمه ش ههر شه وهیه

به لام هندی ووردی کهینده ده بینین نه مانه هیچیان وانین ... مسهله که ی ئیمه له سه ری سه ره
 وه له مه جیاوازه ... سه رکه وتنی نه وان ، مانایی سه رکه وتنی ئیمه نیه به هه مان ده ستور و هیوه
 و قوییه ی نه و تا قی کردنه وه یه ... چونکه
 ۱ - نه وان هه زاران سال بووه که له ژیر فه رمان ره وای چند بنه مانه یه کی چیندا گوزه را ون مجانه و
 گوزه ران و فه رمان ره وایه چۆن نه بیته - چۆن نه بیته ... سه ربه خۆیی نا و خۆیی سیاسیان بووه ، ئیمه
 هه زاران ساله ژیر ده سه ته و حوکم کرا وین له لاین بیگانده وه ...
 ب - نه وان ده وله تیکی کۆماری دیموکراسیان بووه " که با مان لای دا وه " که وتونه ته بهر به لاماری
 دا گیر که ریکی بیگانده ی ده ره کی ... ئیمه ده وله تمان نه بووه ، نه یه تمانه که مان یان یار چه یار چه کړنوه
 به سه ر چوار ده وله تی مه رکه زی به هیژدا ، دا گیر که ره که ی ئیمه له نا و خۆماندایه ... ئیستعماری
 ئیمه ئیستعماریکی چی نه یینی یه (استعمار استیطانی) ...
 ج - نه وان ده به را به ری دا گیر که ره که یان بوون له رووی ژماره وه و چند به را بهر بوون له رووی خاکه وه
 ئیمه دا گیر که رانمان چند به را بهر ی ئیمه له رووی ژماره و خاکیشه وه ...
 د - مسه له ی نه وان له ئاستی رای گمته و نیوده وله تاندا یه شتگیری لی ده کرا له زور لا وه وه گو
 ده ست در ئیزیه کی ده ره کی ناره وا ، جا چ له رووی مه بده تیته و دلسۆزیه وه ، چ له رووی ته ماع و
 کی بهر کی ی ده وله ته ئیمپریالیستیه کانه وه ئیمه مسه له که مان وه کو کیشه ی ناو خۆ ده روانریتی
 توانا و هه لکه وتی دا گیر که ران چاوی هه قیان له ئاستدا نووقاندوین ..
 ه - بارو هه ل و مه رجی نه و رۆژه ی نیو ده وله تان و بینه برکی ی ده وله ته ئیمپریالیسته کان و بهر
 نه نجاسی یه که م جهنگی جیهانی به قازانچی نه وان سکایه وه ... مسه له تی نیو ده وله تی و سیاسی
 (الوفاق الدولی) تای دا گیر که رانمان قورس تر ده کات ...
 و - نه وان دابوو به دۆستیکی ستراتیژی و بهرده وام و یه تبه یه ته وه بووی وه کو یه کیتی سو قیته

ئېمە لە ھەر چوار لۆھ گەمارۆ دراون و پىشتان بە ئاگرو پىشتان لەئاگرە ...
ز - ئەوان لە قوناغى بارىزگارى كيانى سياسى و ميورمى كۆمەلايەتى دا بوون ... ئېمە لە سەرە
رېي مافى نەتەوايەتى و تا دەيان سالى تر " مافى ديارى كردنى چاره نووس و كيانى سياسى داين
جگە لە خەسەلت و تايبەتكارى و جياوازي ھەر دوو كۆمەلگە كە ...
دوو مەتى بچووك با بەر چا و گرین يەكەم : ميورمىكى دريژ خايەن ئەگەر تا نو چيني دەكوژان يەك
ژا پوتى بكوژرانايە ، لە سەر ئەنجامى دوايى دا ھەر ئەوان دەمانەو و قازانچيان بوو ... دوو ھەم :
مەسرەفى سەربازيكي ژاپوتى لە نزيك ترين بنكەى داگير كەرانەياندا لەچيندا ، دە بەرابەرى
مەسرەفى سەربازيكي داگير كەرانى كوردستاندايە ، لەبەر دا بران و دوورى و وائەكالى ئەوان و
يەك كيانى سياسى و بيكەوھىي ئېمە و داگير كەران ... بارىكي داگير كردنى وەكو ئەوان ، بـ
چەند سالىك پتر راندەو ھەستا . بەلام بو داگير كەرانى ئېمە مولگاي سەربازيەكەى لېرە نا لەو
ئەمە مانا ، ئەمە نېمە كە ئېمە سوود لەو تاقى كردنەو ھى ترين وەر نەگرين و ھەر تەواو بى
كەلەن بو كورد ... ئەمە تەنھا ئەمە دە سەلميني كە گويزانەو ھى كوپرانەو قوپپە كردنى نيزيكترين
بارو ھەل و مەرج و تاقى كردنەو ھى لە ھى ئېمە جوو ، بەچ ھەلەيە كماندا دەبات و سەروين حسابان
چون لي تيك دەدات ... بە كورتىەكەى دەبى لىسوود وەرگرتن لە ھەر تاقى كردنەو يەك بارو ھەل و
مەرج و واقى ماددى و مەعنەوى كورد پتر ھەموو حسيبيك خريت و تەنھا لەسەر بناغەى ئەوان
ئەو تاقى كردنەوانەى سوودى لى وەر بگيرى و ئەوانە بگريتە سەنگى مەجەكى گونجان و ئە گونجان
و دروس تى و سوودو بەقەرى ئەم تاقى كردنەو ھىان ئەويان . نەك بەيئەچەوانەى (كورد داتاشين)
تا بەقالبى ئەو تاقى كردنەوانەدا بچيٓت !

دهبى ٿه، تاقى ڪرڻه وانه له بهر بهڪ بڪيشينده وه و ساز بڪهين بهجورى به، ڪورد بڪات و بو ڪورد
بشئى و د، ست بدات ٠ ٿمه له رووى سوود وهر گر تنه وه بهو بهس، ٿه گين هميشه مهسه له بنه ره -
تى و سهره ڪيهه ڪه مهسه لهى خو مانه و زه مينه ي جموجول و چالڪى و ههلس و كهوت و همموو ته عاموليك
ههر ڪورد ستانه و ڪهره سهو هو و ٿا مانجيش ڪورده ! ده بيت هميشه خو مالى بيت و ٿه سوود وه -
رگرتنه تنهها له لايهنى ده وله منند ڪرڻه وه و ڪورت ڪرڻه وه ي ريگاي دور ده بيت زوريش ڊپته بهر چا
و هوشر كه تاقى ڪرڻه وه ي ٿيمه تايهت و زور " متفرد " بيت و له ميچ روويه ڪه وه لهى خه لڪى تر
نه چيت ٿمه بهگه له وهى ڪه همموو تاقى ڪرڻه وه بهڪ له دنيا دا لايهنى تايهت ي و " متفرد " ي خوئى
هه به، وه ڪو ده لين " ميژوو دوو چاران خوئى دوو بات ناکاته وه " ... له همموو حاله تاندا " انطلاق "
ڪرڻ له مهسه له بنه ره تى و سهره ڪى و خو مال به ڪانه وه بهر وه بهر وه سهر ٿه نجامى دروست ده دات و
چهن دا به تى و چونا به تى ٿا و پته بوونى نا وه وه و بهر وه بهو بسيت به ڪانى خه بات و بارو ههلا و مهرى
ٿه و زوڙه دياري ده ڪات و مهر بريارى ڪى بيٿه ڪى خو جهرا نندن و خو تاسانندن ...
ٿه به واو همموو تاقى ڪرڻه وه به ڪيش، چهنده سهر ڪه و توو بيت، ماناي ٿه وه نريه له ڪورد ستاندا
سفر ده ڪه وى و له گهل خه باتى رزگار يخوازى ڪوردا ده گونجى ... بيٿه همموو ٿه تى ده بى، جو رو ٿه وه
و " ماهيه " تى ڪيشه و ٿا مانج و قوناغه ميژوو به ڪه ي مهر تاقى ڪرڻه وه به ڪه له وهى ٿيٿه به بيت
ٿه و ڪاته باسى گونجان و نه گونجان و جو رو ٿه وه و ريگاي سوود لى وهر گرتن ڊپته نا و باسه وه .
هميشه زه مينه ي ڪورد ستان بناغه و مهسه له بنه ره تيه ڪه به ... ده بى بيٿه ڪى و سهر ٿه نجامه
زيان به بخش و ههلا و ناته واويه ڪانيش بهر چا و گيرى، تا سهره تا ما ڪى ٿه وانه وه دوزرى و ڪومه
لگه ڪه ي خو مانى لى به دور بگيرى ... تامبى مافى " فيتو " له سهر به چ تاقى ڪرڻه وه به ڪى
سهر ڪه و توو شيا و مه بيت له جهر مهر هو به ڪه و ڪيشه ڪيشى نيو ده وه تى و چيا وا زى ٿا يدولوجى

خه لکی نه هیئینه نیو ممله که ی خومانه وه ... بویه بیوسته مه رچی (له گه ل به رزه وه نشیدی و
ویستو "ناره زووی دهروونی" کوردان بگه نچی) یواری به که و مه مو تاقی کردنه وه به ک بیست ...
تا دار بهرووی کوردستانیش وه ستایی، بی عه قلی و بی بهرهمیه دارخورما له زاگرو سدا
برویشیت، چونکه ناروی، بهرروی بهر نادات، به گیان و دهروونمان ناکه وی ...
نیسه نه بی به و جاوه ته مانای ممله که بکه یین که "ازادی و جه کسانیه" تا مانج و مه بیسته
مه کانی دیکه به خومانه وه هووریکای بو گه بیسته شه و تا مانج و مه بیسته، بویه چاکترین و
کاریگرترین و پته و ترین و خزه تگوزارتترین و گورت ترینیان مه لده بترترین، چ ده بی چ نابی
له حییی کوردایه تی و پلسوزیندلی تی تا خوبتریتیه وه ... که یین شه مه به نه جام ده گات؟
ته نها شه کاته ی (بیته شه وه ی مهر شتی بین کورد بین)

له که له هورای شورا سگیز یات

تاریک نه آه و ن قه بیلے نه کراک
هله اواده بنه خه رابه : شاپاد
نه نواچی ملل له گه واره تا چوون
خه ملیوه مه مالیک وه کو بوون
یله که به رگن و یله که زمان و یله که رهنگ
بچه قه بیده ت و عه ییب و عاروچی ده ننگ
دو نیا به عه واده نجان و ده بده ن
عه اچو نغ مه رامیانده ده یله ن
عه کوردن نه گه اچ یاک مه ادرن
یا مالک : هه مانده مه خوک آدرن
هله مانده وه بچه تده واده مه غلور
وه ن بوون عه رابه زار و مه شگور

گداز با عینت نام در پیوسته گامه
شده در این گامه بگامه و تمامه
گامه و شده در گامه بیستفا
گامه در گامه عدس و وات و گامه غیر اقله

- حاج قاری کویچه -

بازلی

ده گات دنگی باسه گات ۵۰

د برا به زیوه ترسینو که کم !
ستلوی نازادی و په کسانو ، که نه بیت ده گات و نه تئی ده گه ی ...
ده مانده وی له منگه ری شه و شه رفه وه که به خوی ره و نابینی ده تگیکت به گویدا دهین ، به لکوئی !
خو له یه کی بیا وه تیت تیدا ما بیت و ده مار بتگری ! بیرت ده خهینه وه که شورش با لا ترین
شیوه ی چالکی نیجایی مروه بو چه سانندی ره و راستکردنی باریکی تالوز و نا سروشتی نیو
کو مه ل ... به و اتایه کی دیکه رسکانه له نیو ژاندا و خو ته رخان کردنه بو کو مه ل ، کهسانی شور شگیر
شه و انهن له نزیکه وه و له نا و ناخی بازار و مهینه تی به گانی کو مه لدا ده سوتین تا ده ورو به ری
خویان روون که نه وه ، شور شگیر دزی تاریکیه ، بو یه خوی ده گات ده دسته چیلهی ناگری بیروزی
شورش ، شه و له سر بلندی فیزو نازو نیعمه تی زیانه وه نه و متاره " قسه ی زلی بی باچ " بکات
وه زه خیره ی تابروی بی شه رمی دووره به ریزی بو روژی لی پرسینه وه یا شه که وت بکات ، شه و ناخ و

دۆلە سەر كەشەكانى كوردستانى نەگۆرىپوئەتەو بەباوئەسى قوڭ كالىكى سۆزانى ، ئەو نان و دۆي
مالە جووتيارىك نادا بە شاتو بىرئانى (كوردستانى سويد !!) ئەو نىگارو رەنگى ھەلبىزكاوى
گوندە سوتاوئەكانى كوردستان ماناى پىرۆزى مەزنى و خوڭ راگرى كوردى دەداتى و دەمارو رەنگى
پىاوتەتى و (كورداپەتى) تىدا دەجوولئىنى ، نەك رووخارى شارى بى تۆزو لىتەى شەرووپا
دەمارى خاوكاتەوئە زەخىرەى ئابروى رابردووشى لى بەنىگاىە بكرىت .! مۆرش گىر ئەو مۆشە
راست و بى پىچ و گرى و سارو سازگارەپە كەسەرىزى و ئازادى بە مەرگى خۆى دەكرىت ،
نەك ئارەزوو و فەرمانى ھەستى خا و گىيانى بەزىوو و ووزەى رووخاوى ھەزاران كىلو مەتر
لە كورەى خەباتى شەرەفدا دوورى ھەتات ۰۰۰ ئەو ئەو كەسەپە كە مەوقە و سەنگەرەكەى گەواھى
مەرداپەتى و پىاوتەتى دەدات و پىوئىستى بەبەھانەو بىانوو گرو ئىپە .۰۰

شوشگىزاپەتى شەرەفنىكى عىندە مەزىنە ، كەنەبەر ھەموو كەسى دەكەوى و نەھەموو كەسكىش ئانى
ھەلدەگرى ، تەنھا ئەوانەى كەزبان لەخزمەتى نەتەوئەكەياندا دەبىنن و (ئات) يان ئاوتەى
(ئات) ى نەتەوئەكەيان دەبىت دەتوانن تا سەر ئەو شەرەفە پىارىزن ، بەلام ئەوانەى ئەگەر
بەرىكەوت و دەستى قەدەر ئەوناوئەيان لى ئرا يان پىاھەلپىزا ، لەگەل يەكەم بەرەنگارىبونەوئەياندا
دەگەرىنەوئە سەر ئەھلى خويان و جەھەريان وەكو عەبىيان دەكەوتە روو .۰۰۰ خو ئەگەر بەھەپىاي
خويانەوئە داپىن بن و سەرى بەزىويان لە عاست واقع و ھەلگەوتى قىچۇكياندا داخەن ، پىا و سۆزو
بەزەپى لى ئەھاتوويان بەر چا و دەگرى و وەك نەبووان بەلئاندا رادەبورى ، بەلام كە بى ئابرووشى
گەبىتە ئەو ھاستەى كە دەستى چەورى خويان بە دىوارەكانى مۆرئىداپىسوپن و شوپن بەنجەى
تاوانيان لەسەر بەرەى سىبى دەروونى فراوانى مۆرشگىراندا جى بىلن ، و بەھانەو بىانوى ھىچ و
پوچ لە مېشكى زەخوشياندا بو داپوشىنى بەزىن و ھەلئەن و گوئەگىريان گوئ بكن ۰۰ ئەو كاتە

له وەش دەكەون وەك و تاكێكى ئاسایی بێ توانا و پشوو كورت جێ لۆمه نەبن ، بەلكو نەههین گریکی بە مانگە شو وەر دەردەهێن ... نەكەى ئەو خەيالە بە بیری نەخۆشی خۆتدا رابووڕینی كە كەسانێكى دلسۆز بو مەبەستی خۆبێندن و تەواو كردنی خۆبێندنی بەرز وەكو ئەركێكى مەزنانە و میللی خۆیانە ، یان لێرەووە لە بەر بێویستی خەباتی سیاسی بەهێزی باشنێك هەندى شوێش گیر بو ئەو گۆرەپانە تەرخان كراون ... ئەك خۆیان و لەبەر ترسێوكی و نەوێراوی هەلگرتن پەر پرسیاری لەكونجی قەناعەتی فەسە سیاسەتی ئەوروپاوە عوزری شەندەر شەندەر لەخۆیانەو دەهێن ... نەكەى ئەمانە لەگەڵ خۆتا تێكەڵو كەیت ، یان ئەمانە بەكەیتە بەنا باساری ئابرووی تەكارت !!

لایەك بەلای كورستاندا بەكەنەو ! • سەیری هەنگاوی یاشتان بەكەن چۆن بەسەر لاشەو كفتی ئالی شەهیداندا هەنگاوی بێ مەرمانەتان ناوەو نیشتمانە ئازیزەكەتان داوەتە دەست قەدەر ، ئەگەر سبەى خۆرى ئازادی كورد لە لوتكەى كەللە سەرى هەزاران رۆلەى بەشەرەفى ئەم نەتەوێهەو هەلەت ، بە (سۆك) ی ئەوروپاییهەو دینەو تا بەندی (گا دەيكا و كەر دەبخوات) لە كورستاندا تاقى بەكەنەو !

بیروا بفرەموون ئەو جاشە خو فرۆمانەى كە لەبەر دەرگای داگیركەردا یاسەرانی تەلاری زولم و زۆریان دەكەن ، لە ئێوە زۆر زیاتر بەشكێ بەم خاكەو هەیه ، چ نەبێ ئەوان لە روە سلبیەكەو كاریكى وا نامەردانە دەكەن كە دەماری چەندانێك ببزوینی و دەستیان بێ لەدنيا بەر بەدەن • ئەى ئێوە چیتان كردو لە زراندى ناوی كورد بەولاه ؟ ! لیتان نا پرسن مل ئهستورینه میلله ته كه تان لە شەرى مان و ئەماندا بە ئێوە لۆسە لۆسى چیتانە لێرە ؟ ! جى وەلام دەدەنەو ، سەرى شور دەكەن ! • سەد حەیف بە (كورد) ی لە دایك بوو ، بەلام سەرى زۆل بوو ، ئەگینە دەبوا بە لە ناو سەراندایا بوایە ...

برای کوردی ئەوروپایی !

ئەمە زبانی و واقیعی پر شەرمی تۆیە ، ئەگەر بایی ئەوەندەت فەر بیۆه ماوه که ناوی
" مروت " و " کورد " ت لێ نەسرارەتەوه بیۆهوه کورد سیتان ، لە سوچیکدا چیکێ بو نەتەوه کهت
بگره ، د ووباره خۆت نەست کەرەوه ، یان خۆت پاک کەرەوه . تۆ ئەگەر ئەو بیاوه بیت بسروا
بفەر موو بەعی دەست لە (زەعیف) ی سەر شوۆر نادات ، برۆرەوه با خیزانە کهت (زەعیف) هیه
زیاد کەن ، ئەک پەکیکیان لێ بمری ، چونکه تۆ مردووی بەعی زیندوو خۆری ... ئەمەش ناکهیت ناوی
پاکی " کوردایەتی " و شوۆر شگیر گلاو مەکه ، چونکه کوردایەتی تەنها ساحهیهکی کورد ستانە و
بەعی ... شوۆر شگیریش تەنها سەنگەرێکی هیه ، ئەویش بەره و رووی داگیر کەرە کهیه ، بیا وەتیش
خەسلەتیکی هیه راست گوویی و نەترسانە ... تا لە کورد ستانیشدا نەبیت لەم سۆ شتە بویمشی
واش بیت پەتی مەلغەیت خۆت بخنکیتی بیا وانەترە ...

هەر یۆسین بوۆ قسە ی زل !!

هیزی پێشمەرگە ی باسۆک

قوتابخانه‌ی پارسول

وانده‌ی چواره‌ی

ئیسـتعمار

و

ئیسـتعمارانـی کوردستان

(ئیسـتعمار) یان (کۆلۆنیزاسیۆن) به ناخیری گیانیان به مانای "ئاوادان کردنهوه" نای
 هه‌مه‌ش له وه‌وه هاتوه که ده‌سه‌لته‌داریک یان کۆمه‌له‌ی خه‌لکیک کۆجیان ده‌کرده‌ سه‌ر زه‌مینکی غه‌یری
 خۆیان یان ده‌ستیان به سه‌ردا ده‌گری و حی‌گیر ده‌بوون و ئاوه‌دانیان ده‌کۆده‌وه
 دیاره‌ هه‌میشه‌ش له سه‌ر حسابی دانیشه‌توانی شه‌و سه‌ر زه‌مینانه‌ ده‌بوو ۰۰۰ شه‌گه‌ر ژماره‌ی دانیشه‌توان
 نیان که‌م بوونایه‌ یان شه‌مان زیاتر بوونایه‌ و بویان سه‌ری بگرتایه‌ ، شه‌وا شه‌و دانه‌شتوانه‌یان
 یان له‌ناو ده‌برد ، یان ده‌یان توانده‌وه یان ده‌ریان ده‌به‌راندن ۰۰۰ شه‌ر نه‌بوایه‌ ژیر ده‌سته‌یان
 ده‌کردن و ده‌یان چه‌وساندنه‌وه ، هه‌مه‌ش میراتیکی به‌دی کۆنی ده‌سه‌ت ئیریری و پاو تیبریخی هه‌قی
 خه‌لکی تر بوو ، ۰۰۰ له‌ ده‌ورانی کۆندا "فینیقیه‌کان" که‌ گه‌لیکی "بازرگانی" بیه‌سه‌ بوون ،
 ناوچه‌کانی روخی ده‌ریای سیی ناوه‌راستیان گرتبوو ژیر چنگ و شه‌م ئا‌کاری ئیسـتعماریان له‌وانه‌وه
 با‌که‌وتوه ، و دوا‌یی یۆنانیه‌کان شوین بۆی شه‌مانیان هه‌لگرتوه ۰۰ و دوا جار بۆ "رومانیه‌کان"
 به‌ میرات ماوه‌ته‌وه ، که‌ ئیمپراتۆریتیکی ئیسـتعماری گه‌وره‌یان له‌ خۆره‌لات و خۆژئاوا ده‌به‌زاندوه ۰۰
 له‌ سه‌ده‌کانی ناوه‌راستدا وڵاتی به‌ده‌سه‌لاتی ده‌ریایی وه‌ک و (ئینگلترا و فه‌ره‌نسا و پورته‌گال و
 ئیسپانیا و هولندا) که‌وتبونه‌ داگیر کردنی زۆریه‌ی سه‌ر زه‌مین و رینگا بازرگانی و ده‌ریایه‌کانی
 جیهان به‌تایبه‌تی وڵاتی سه‌ر ئۆقیانوسی هیندی ۰۰۰ شه‌مانه‌ زۆر جار له‌سه‌ر لانه‌ی شه‌و گه‌له‌

داگیر کراوانه لی یان ده بوه مهرا و پیکدا ده ماتن بهره بهره (پورتگالی و ئیسپانیه کان) بوکا -
 نه وه و نهو دمه لانه یان نه ما ، نه وه ی ما بووشیان له زیر سایه و چاوه دیری ئینگلیزه کاندایا بووه
 هولنده کانیسه مهرا و ... فدره ناسش به موئی به میزی و کوکی میزی ده ریایی ئینگلیزه کان ، باش
 کیسه کیسه کیسه زور و خویناوی وه کو مهریکی خوار دهستی ئینگلیزه کان مایه وه و زور جار ان له
 ترس و ته مای رووسییا و ته لمانیا ده یان دایه پال به ک ... تا دوا ی جهنگی جیهانی دووم ، که
 نه مهریکا توانی در به مهردور ایان بدات و به ک به ک نه و شوینانه یان له چنگ ده ریانی و بیته
 به روگری مهرا تی سهرا تا سهری ئیستعماری بهر له خوی ... و مهتا نه وانیه بکاته نیمچه
 یا شکوی سیاسه تی خوی ...

ئستعماری نه مهریکی له رووی شیوه و شیواز و ناوه روکیه وه جیاواز بوو له ئیستعماره کلاسی
 کیه کان کون ، ناوی ئیستعماری " نوی " ی به سهرا برا ، دیاره له رووی خرابه وه له وان
 خرابه تره به ده سهلات تره .

ته مانه ناوه بهر چا و مهرا مه کانئ ئیستعمارن ، ته گینا ده توانین هه موو جو ره داگیر کردن و
 خو سه پاندنیک به ئیستعماریک دا بنیین و زور جار ان ئیستعمار گه رانی بچوک و یان بیجوو له وانیه
 تر درنده تره خه ترن (خواروی ته فهریقا) ... (ئیسرا ئیل) ... (داگیر کهرانی کوردستان) ...
 (ته تیوییا) ... هتد بهر چه نده ته مانه ی دواپی ده یانه وی ناوی ئیستعمار ته نها به سهرا
 ته وانده دا بپرن که وولانانیک گه و ره به دمه لانه و داگیر کردنه کانیا ن له ده ره وه ی سنسوری
 وولانیه کانئ خو یانه ، یان وه ک و ده لین پست " وه ریا بین " !! به لام له راستیدا جه وه ره و (ماهیه تی)
 ئیستعمار بریتیه له داگیر کردن و خو سه پاندن و ده ست کیسه مانه مافی خه لکی تره وه ، که ته مانه
 زور به زهقی و درندانه تر له وانه بهم کرده وه ناره وایانه هه له ده ستن ...

ده توانين ئىستعمارىتى به سەر چوار دهوراندا دابهش بکهين ...

۱- دهورانى کون ... له ئىستعماري فينيقيه وه دهست بى دهکات تا دروست بوونى ئىمپراتورىتى رومانى ، کهبنکه و مهلبه ندیان و ولتانی دهریای سى ناوه راست بووه ...

۲- دهورانى ئىستعماري جیهانی : که له سهردهمى ئىمپراتورىتى ئىستعماري رومانیه وه دهست بى دهکات تا دهورو بهری سهدهى نوزدهههم ، که سهقلی زهقی ئەم ئىستعماره له بهر یه ئاگیشانه وه

ناوه ئىستعماريه کان بووه و پهله ما و بشتن بووه بو ئوقیانوسى تهلمسى و هیندى و پاشان ئوقیانوسى " عیمن " یسه وه pacific ، بهتا بیهتی پاش زیاد بوونى بزوتنه وه ی بازرگانی و

دۆزینه وه ی قاره ی ئهممريكا ، که دهوله تانی (ئیسپانیا ، پورتوگال ، فرانسه ، ئینگلتسیرا و هولندا) شاسوارانى ئەم مهیدانه بوون ، که ئىمپراتورىتى ئیسپانى زۆریه ی بهره زۆری

قاره ی ئهممريكا ی غواروو و ناوه راستی گرتبووه و پورتوگالیه کان له بهرازیل و پاشان ئینگلترا و فهره نسا ش کسانه ئهممريكا ی سهروو روخه کانی ئهممریقا و دهریای هیندیان بهر چا و گرتبوو .

۳- دهورانى سهدهى نوزده و بیست : پاش تا و سهندنى شووشی بیسهمازی و پیویستی دۆزینه وه ی بازار بو کالای بیسهمازیه کان و ماده ی خام ، پتر گیانی ئىستعمار گهریتی و بى دا کوتانی له و

سهر زه مینانه دا هیئایه بیس ، که ئهممهش بووه هو ی بیگدا که وتن بهر ژه وه ندی دهوله ته ئىستعماریه کان ، جگه له چه ندین سهرو همرا ی تدر به تن .. له و ما ره یه دا بوه هو ی مه لگیرسانی دوو

گه وره ترین جهنگی جیهانی له میژوودا ، که ملوینه ما مروفت بوونه خو راکى ته ما ع و زولم و ناره وای ئىستعماریان .

۴- ئىستعماری نوی (نیو کولونیا لیزم) (Neo Colonialism) ..
سهر ده می گه سه ی سهر ما یه داری و راهه رینی گهلانی ژیر دهسته ! که رواله تی زهقی ئەم قوناغه

سهر به خوښی شکلې ولاتانی بچوکی کونه ژیر دسره بووه ، که به هندی ریشه‌ی تابووری و
 روښنپیری و به یوه ندی سیاسیه به ولایه ټیستماریه کانه به مسترا ونه توه ، وه کو ده لین
 ټیستمار له ده رگا ده چوه دهر وه له بینه بانوه دهاته وه .. ټه من به به ستنه وه ی تابووری
 ټه ولایه بچوکی توه به به سهر مایه و بازار و تابووری سهر مایه دارانه ی ټه ولایه ټیستمار یانه
 وه به ... که له راستیدا ټیستمار همان مه به مست و خوازی خوی به ریگا به کی ناراسته و خوی ،
 به ستنه وه ی بازار و تابووری و روښنپیری ټه ولاتانه وه به خوښه وه ، چی به چی ده کات !
 دیسانه وه ده توانهن چوار جوړو شو وه ټیستمار یانه دیاری بکه ین که چوار ریگان و ده چنه وه
 سهر روځانه په ک ، یان چوار شیوازی ټیستمار یانه ن ، که هر په که یان خسله ت و تایه تکاری
 خوی مه په و هر ټیستماره ی پیړه وه په کیکیان ده کات :

۱- ټیستمار ی تابووری : که شعلی تا به تی و بهر چاوی ټیستمار ی ټینگلیزی بووه ، به ده ست
 به سهر اگرتنی ژبانی تابووری و سهر چا وه ی تابووری ولاتانی ژیر ده ستی بووه .. یان به ستنه وه ی
 تابووری ټه ولاتانه به سهر مایه و تابووری ټینگلتره وه ... نمونه ی ټه مانه له هیندستان و
 ولاتانی کندهار و عیراق و هندی ولایه ټه فدریقا بوون ...

۲- ټیستمار ی روښنپیری : که فدره نساویه کان پیړه وه ی ټه ریگا و میوازه ټیستمار یان کرده
 به وه ی ژبان و بوونی روښنپیری و ولاتانی ژیر ده ستیان به ستنه وه به روښنپیری فدره نساویه
 که له م ریگا به وه پا به ندی و پاشکووی ټه ولاتانه یان پاراسته ، هتا دوی پرگار بو نیسیان
 له " جزائیر " و ولاتانی سهرووی ټه فدریقا و لوپنان و هندی ولایه ټه فدریقایي ..

۳- ټیستمار ی چی نمین : که ټه مانه راسته و خو ټه ولاتانه یان داگیر کرده و ټییدا چی گیر بوون
 خه لکی نیستمانه که یان دهره راندوه ! زور جار ان ټه مانه پاشماوه ی به کی له ټیستماره کان بوون ،

یان سه‌ره‌نیزه‌ی شه‌واندن له ناوچه‌کاندا ... شه‌فریقای خواروو ، روڈیسیا ، ئیسرائیل !
بهر ئیستعماری سیاسی : که شه‌مه‌ شیوه‌ و شیوازی ئیستعماری نوی‌یه له شاخه‌ لیوه‌ی شه‌ده‌ی
بیسته‌مدا ، شه‌ویش به‌به‌ستنه‌وه‌ی سیاسیته‌ی ده‌سه‌لات‌داری و لاییک‌به‌سیاسه‌تی به‌کی له ده‌وله‌ته ...
ئیستماریه‌کان ... کوزیای خواروو ، قیطنای خواروی " جاران " ، سمودییه ، ثوردن ، زوربه‌ی
رژیمه‌ کونه‌یه‌رسته‌کانی جیهان ، که شه‌مه‌ش ژاکاری ئیستعماری شه‌میریکیه له‌م سه‌رده‌مدا ...
خانه‌ی کورد و داگیر که‌رانی جیه‌ و کامه‌یه له‌م دا به‌ی کردانه‌دا ؟ !

له‌کونه‌وه‌ نه‌ته‌وه‌ی کورد له‌بهر مالو و به‌لاماری داگیر که‌رانی دوژمنانیدا بووه ، له‌ دوا‌ی زمانی
ده‌وله‌تی ماده‌کانه‌وه . که‌وتوته ژیر چه‌بوکه‌ی ده‌وله‌ته‌ فارسیه‌ به‌که‌ له‌ دووی به‌که‌کان ... پاشان
شه‌هویان و عباسیان ، دوا تر کوردستان ژیر ده‌سته‌ی دوو ده‌وله‌تی گه‌وره‌ی سوننه‌ی و ...
عوسمانی و سه‌فه‌وی بووه ، .. یاش‌جه‌نگی جیهانی به‌که‌میش دا به‌ش کراوه به‌سه‌ر چوار ده‌وله‌تی
دروست کراوی ده‌وله‌ته‌ ئیستعماریه‌کان که " تورکیا و ئیران و عیراق و سوریا " ن هه‌تا ئیسروئیل
شه‌و ئیستعماره‌ داگیر که‌رانه له‌سه‌ر کوله‌ سنگی کوردن ..

له‌مه‌مووش به‌د تر ، داگیر که‌رانی کوردستان هه‌ر چوار چوڕو شیوازی .. ئیستعماریه‌که‌یان له
به‌که‌ کاتدا له‌ خۆیدا کو کردوته‌وه و زور به‌ درتدانه‌ ترو خراب‌تریسه‌وه ...

- 1- ئیستعمارانیک‌ی ئابوورین هه‌که‌ هه‌ر وه‌که‌ به‌ستنه‌وه‌ی ئابووری کوردستان به‌ماناوه ، به‌لکه‌
به‌تایان بردنی به‌رو بووم و سامانی کورد و به‌کار هینانی به‌شیک‌ی زوری بو توانده‌وه‌ی کورد !
- 2- ئیستعمارانیک‌ی روژنبیرین و گلاو تریش ، که‌ نه‌که‌ ته‌نها روژنبیری و که‌له‌بوور و یانی روژنبیری
کورد به‌وانه‌ی خویان به‌به‌ستنه‌وه‌ پلکو زمانی کوردی له‌ تورکیادا هه‌ر قه‌ده‌غه‌یه‌وه له (ئیران و
سوریا) دا ریی بینادری نوسین و خویندننی بی بکریت و له‌ عیراقدا به‌شیوازی ده‌تاسیتری ! ..

۳- ئىستعمارانىكى جىنشىنى ئەنەك تەنھا وەك و خواروى ئەفەرىتا و رۇدىسىا و ئىسرائىل بىھو
دەست ھەلگرن نىشتمانە كە مان داگىر كەن بەلكو سىياسەتى (كوردنە تورك - تېرىك ..) (كوردنە فارس
تغرىس) (كوردنە عەرەب - تەرىب) و (عزام العرب و عزام الاخر) یش پۇرە و دەكەن و دانىشتوانى
كورد لەمەلبەندو شوپنە مېژووویە كانى خۇپاندا دەر دەپەرىنى و رادە گوپزىتەو لەجىيان (تورك و
فارس و عەرەب) جى نشىن دەكەن ...

۴- ئىستعمارانىكى سىياسى ئەنەك تەنھا وەك و ئەوانەى دنیا بەو دەست ھەلگرن كەسىاسەت مان
بەخۇپانەو بەستەن بەلكو خۇپان راستەو خۇ حوكمان دەكەن ... ھەتا (خودموختىارى و خودگەردانى
و ئوتونومى) بە شرىكمان پى رەوا نابىتن كە ھەندى كارو بارى خۇمان لە ژىر چا و دېرى ناو ھند
و دەسەلتى مەركەزىدا بگرىنە دەست !!!

ھەر سەرىش ھەلبرىن " ياخى بوو " و " تجزئە تەلەب " و " كۆنە پەرسەت " و " كافر " و " شوقىنى
و " دز " عەرەب و فارس و تورك " ین !! سەیر لەو ھەدایە ھەندى خۇ فروش و بە ناو كوردىنش و
خەسینراون ھەمان سەزى ئەو داگىر كەرانە لى دەدەنەو ...

جەماو ھەرى بە عەرەفى كورد ... بەم جۆرە دەبىتن كە " ئەمرىكا " و " ئىسرائىل " و رۇدىسىا
و ھەرچ ناوې نىو قاموسى ئىستعماری كۆن و نوى ھەپە لەم داگىر كەرانە و ئىستعمارانەى ئىمە
درندە ترو بىا و خراب ترو گلو ترن ...

كەوا بىق ئىمە خاوەنى پىرۆز تىرىن و نروسەت تىرىن و رەوا تىرىن مەسەلەین ...
و ئەو ھەى لەسەر ئەم قەوارە نا پەسەند و نا سروشتى و ئىستعمار گەریانەى كوردستان ھەلبىداتى
یان گىل و خۇ فروشە ... یان شەرىكى ئەوانە ...

تەغرىب !!

لە ئاسماندە نەھاتووم
مىن مېوان نىم
مىن مېوانى
بىبەر قورسى كورستان نىم
بەر لە مېژوو ،
كانى بىك بووم لىرە دەربووم
بەر لە مېژوو
ئاگرىك بووم لىرە مەلبووم

باركەن بىرۆن ...
كاناوه كان جگە لە من
كسىكى تر تىر ئا و ناكەن

باركەن بىرۆن ...
زەوى ئىم
دانى ئىوھى لى مېن نابى

میرگی نیمه و
له زبیر پوی گارانه کانتیان
وهک تاگرن
تا دارتوویمان یاخی ده بین
جولانه بهک بو منالتان راناگرن

بارکهن بیرون ...
میوهی سرهخته کانتیان کاله
تاومان بویره و
مهنگویتمان به دهقان تاله
بارکهن بیرون ...
بارکهن بیرون ...

دیدیك له داستانی به جگه شیرانی نه تهوه یی

هه موو روژی له کوردستانی خویناویدا ، له سهنگه ری پر مه رف و مکو ی شوور شگیریدا بهمیکه شیرانی کورد ، جهنگا وه رانی نه ته وه ی کوردی رابه و یوو داستانیك تو ماری ده که ن ... روژیك دادی که شه م کپی و بی دهنگیه مردوو ئاساییه ی ئیمرو له ئاست نه به ردی کوردا ، بیته زریان و بیری مه زگ و ههستی سست کرا و و یژدانی نووستوو ی شه م دنیا بهرزه وه ند بهرسته به له قینسی و شه فسانه ی کوردا به تی بیته نمونه ترین قوتا بخانه ی شوور شگیری و بی هاوتایی ...

له م ژماره یه دا دیریکی تر تان له و داستانه بیمان ده ده یین ، که له مال دیره بر شینگداره کانی هیزه شوور شگیر و دل سززه کانی تری کورد ستاندا ئا و یته ی به ک ده بن و دهنگی شه وه یان لی بهرز ده بیته وه شه ی شوور شگیران با بی شه وه ی هه ر شتی بین کورد بین ...

۱- له ئیواره ی نه و روزدا دهسته ی شه هید (فرهاد خه فاف) سه یته ره یه کیان له سه ر جاده ی عه ربه ت - سلیمانی دانا و بو ما وه ی سه عاتیك ریبازی شوور و بیری کوردا یه تیان بو جه ما وه ر عی کرده وه *

۲- له شه وی ۷ / ۸ ی ۴ / ۱۹۸۷ دهسته ی شه هید (ملازم محمد شوقی) جوونه عاری سلیمانیه وه ، یاش شه وه ی جه ند جاش شه عبیه کیان ته مینی کردو به لینی شه وه یان لی وه رگرتن که ده ست له خرابه مه لگرن گه رانه وه شوینی دیاری کراویان ...

۳ - شهوی ۱۲ / ۱۳ ی ۴ / ۱۹۸۱ دستهی شهید (کامیل شفیق) چوونه سەر مالی هندی جوو -
فروش ، باش شهوی ناگاداری کس و کاریان کرا که شهه دوا ههلیانه و شهگەر دست له خرابه
ههله گرن بهر دست کهون به تاوانی کورد کوژی ده بریته دادگای شووش و بيمزای مهرگه ده گهیه
نرین ... باشان دسته که ههلسا به بلو کردنه وهی بلو کراوه کانی حزب و پوسته ری شههیدان
له گه رانه ودا تووشیان بوو به هینیکی " قوت خاصه " وه که بو ماوهی سهعاتیک بیکدا هاتن
سەرته نجام سئ له بهربازانی داگیر کهر کوژران و دوانیش بریندار بوون ، بهچکه شیره کانی
بیری نهته وایه تیه به سهلامتی گه رانه وه ..

۴ - روژی ۱۲ / ۴ / ۱۹۸۱ تا واته دیرینه ره واکه ی جه ماوه ری نهته وه که مان هاته دی کاتی که
سهربازو جاشیکی زور گه ماروی دسته یه که له پیشمه رگه کانی یه کیتی نیستمانی کورد ستان و
حیزی شیوعیان دابوو ، هاوبیرانی ئیبهش که له گه ل برا پیشمه رگه کانی حیزی سوشیالیستی
یه کگرتووی کورد ستاندا له و ناوجه یه په که وه بوون چوونه فریایان و باش شهریکی جهند سهعاتی
توانیان به عزم و گیانی کوردانه سویای داگیر کهر و جاشه خو فرۆشه کان راویننه وه نا و مولگا
کانی خویان ، له گه رانه ودا پینج هیلیکو پتەر دایان بيمه ر هیزه ها و به شه که دا ۰۰۰ هه ر جهنپه
کووی شههیدانی هه موو هیزه کان نو شههید بوو ، بهلام شه و قوریانیه له ئاستی شه و گیانه پر
سۆزو هانده ره جه ماوه ره یه دایه که گه میش تبوو شه وهی خه لکی ناوجه که له خوشیا ندا ها و بهش
برا پیشمه رگه کانیان ده کرد ۰۰۰ شه هه واله به جوړیکی وا له لایهن جه ماوه ری کورده وه پیشوازی
لی کرا که خوینی شه و شههیدانه بوونه زه ما وهندی یه کیتی ریزه کانی کورد و هیزه شووشگیره کان
یاوکی شههیدی نه مرمان کا که (دلشاد احمد حه امین) که هه والی شههید بوونی تاقه کوره که یان
پئ گیاند ، ده بووت : کوا پیشمه رگه کانی یه کیتی کوان هی شیوعیه کان ، کوان هی سوشیالیستی

- ۷ - شهوی ۳/۲ ی ۱۹۸۱/۵ دستهی شهید (ملازم محمد احمد) چونه ناو بیاری سلیمانیه وه له
 شه نجامدا شه خو فرومانه پان گرت : ۱ - پورهان شریف قادر . ب - مصطفی حسین محمود - فه رمان
 بهر له (الأمانة العامة لمؤن الإدارة والاقتصاد والمالية)
 د ۲ - سالار شیخ محمود - جاشی عوسمان (هوکل) . شه مانه برانه دادگای مورش .
 ۸ - دوو بیشمه رگهی قاره مانی دستهی شهید (ملازم محمد شوقی) روژی ۱۹۸۱/۴/۲۷ چونه وه شازی
 سلیمانی بو شه نجام دانی هندی شه رکی دیاری کراو . . له شه نجامدا شه کارانه پان به شه نجام گه یاتد
 ۱ - لهو روژه دا له گهره کی داروغا له دوکانی پینه چیه کدا شه فسهریک و دوو سه ربازیان گوشت
 ۲ - روژی ۴/۲۸ له سفعات شهش و تهودا له گهره کی چوارباخ اعدامیان به سه رتا وانبار " رضا " ی جاش
 شه عبیدا جی به جی کرد .
 ۳ - له مه مان روژ دا نارنجو کیکیان له غوار مالی " محافظ " وه خسته ناو جیبیکی سه ربازییه وه که
 (نائب ضابط) یک و سق سه ربازی داگیر که ریان تیدا گوشت .
 ۴ - له شهوی ۱۹۸۱/۴/۲۹/۲۸ دا و له کاتی گهرانه وه پان بو بنکه که پان تووشیان بوو به که مینگی
 (قوأت خاصه) وه یاش شه ریکی دلیرانه دوو سه ربازی داگیر که ریان گوشت و یه کیکیان بریندار
 کرد ، خووشیان به سه لامه تی گهرانه وه بنکه که هی خویشان .
 دهستان خوش قاره مانه دلیره کانی کورد . . . بهر خوردارین به چه شیرانی " یاسوک " چقلی چاوی
 داگیر که رانی کورد ستان له ههر شوینتی همن و له ههر بهر گیگدان . . . دست له داگیر که ران و خو -
 فروشان مه یارینزن . . . تا کورد ستانی نیمه تا نمائیان لی پاک ده که پینه وه . . . په لامار دهن تا
 ده گه نه " کورد ستانیکی نازاد گه لیک یه کسان " .

كان نيو و نهوان " دلشاد " ي من ۰۰۰ ده له ناستي همستيكي وادا ئيتيرج بهر بهست و عوزريك ماوه ؟ تا هموو هيژه كانمان يهك نهخهين ۰۰۰ با شاكارو داستاني (تالان و حاصل) له هموو گوره يانه كاني كوردستاندا نوي كهينهوه ۰۰۰ باده ستي براي ستي و هاوكاري و هاوسهنگهري له نيو دستي يهك نيين ۰۰۰ با پيشهكي هموان كورد بين . ئيدي باشان چ ده بين و ناهستن مه سهله يهك نيه ۰۰۰ با ويست و خواستي جه ماوهر بينيته دي . ئيمه له م ههنگامه دا ئا مآيه گي تهواوي خو مان دهر ده برين بو ههر جوړه هاوكاري له گه له هموو هيژه شوړشگيره زهسه نه دلسوزه كاني كوردا ، هموو توانانمان دهخهينه خزمهت ههر كاريكي هاوبهش و ناوكويي ۰۰۰

زياني دووزمن زور بووه كه له يلاوكراوه ي لايه نه كاني ديدا باس كراوه .

۵ - شهوي ۱۹ / ۲۰ ي ۴ / ۱۹۸۱ پاش شهوي ههوالي شهوه گه يشته هيژه كانمان كه " بهرزان " ي براي صدامي خوښ ريتز و چند وه زيركي خو فروش ها توونه ته سليمانى ، بو (تحدى) له ناوجهرگي مولگا كانيان . دستهي شهيد " كا كه فتاح " چوونه سر كه مينيكى " قوات خاصه " له نيزيك سهرای سليمانى ، پاش شهريكي دوو سععاتى ، زياني داگيركهر بهم جوړه بوو :

۱ - كوشتنى چوار قوات خاصه .

۲ - بريندار بوونى دوو سهرباژ .

له گهرانه وه شدا چوونه سهر مالى چند جاش به لاشيكى خو فروش ته ميبيان كردن . دسته گه بى زيان گهرانه وه .

۶ - شهوي ۲ / ۱ ي ۵ / ۱۹۸۱ دستهي شهيد (عومري صالح منصور) چونه سهر شور دوگاي زوره مليي كه ناروي و جه ماوه ره كه يان بو ماوه ي سععاتيك كو كرده وه و ريبازي هوروش و كورد ايه تيمان بو شي كرده وه باشان خو فروشيك به ناوي (بكر على بگ) بهسزايان گه ياند ۰۰۰

روون

تاریخ

تاریخ

- شه و یاخی بوونهی بین ساله له ناوچه کانی روژمهانی تورکیا (مههست کورستانی به زور بهستراو به تورکیاوهیه) بریزهیه مهیه ، تا ئیستا نیوهی میزی خوی لهدهست داوه ۰۰۰ لهم و لاشه دا تنها نهتهوهی تورک مافی شهوهی مهیه داوای مافی نهتهوایهتی و رهگهزیی خوی بکا و هیچ رهگهزیکی دیکه شه مافانهی نییه .

عیصمهت ئیفونو

سهروکی میزنی جه هه هوری تورکی

روژنامهی ملت ، شماره ۱۲۳۶
تابی ۱۹۳۰

" له کورستان و کورد " هوه

- شه گه تا سالیک باش ئیمزاکردنی شه بهیمانسه کورده کانی دانیمتووی شه مهلبندهی که له بهندی " ۶۲ " دا دیاری کراوه ، به گوته لهی نهتهوه کانیان

روون

را گه یانسد که زور بهی دانیش توانی شه و مهلبنده دهیان هوی له تورکیا
چاپبندوه ، شه نجومه نهی دانئ به وه دا نا که شه وانسه ده توانین سه ربه خو
بژین و ته وصیهی کسود که سه ربه خو بیان بدریتی ، تورکیا له نیستاره
ده سه به ره ده بی که شه و ته وصیه یه قبول بکنا و له هه موو هه قیگی خوی له و
مهلبنده دست مه لگری ...

بهندی " ٦٤ "

بهیمانی ————— یفهر

١٠ ی تابیی ١٩٢٠

قاریک

- هیندیك له نیوه ئاکاری خرابی حکومت و باریزگاری خه لاقه تان بو ئیم
را به رینه کردوتسه بیانوو ... به لام هه مووتان له سه ر دامه زرانندی کورست
نیگی سه ربه خو یهك ده زنگ بوون ... بویه ده بی بمون !!

سه روکی دادگا قه ره قوشه که ی تورکیا
که فرمانی له سیداره دانی " ٥٣ "
پاله وانی شورشی ١٩٢٥ دا
٢٨ ی حوزه بهرانی ١٩٢٥

زیون

دهتوانین بلیین هیژی یا لژیوه نهر بو رایهرینی ۱۹۲۵ هه ره وهك هه مسوو شه و
رایهرینانهی لهه ره تای سه دهی بیخته مه وه تا شه ری دووه می جهانی
هه لگیه سا بوون ۰۰۰ تیکوشان بو دامه زرانندی ده ول ته تیکی سه ریه خوی کورد
و دابین کردنی مافه نه ته وایه ته کانی گه لی کورد بوون .

دکتور عبدالرحمن قاسملو

له

(کورستان و کورد) د

لایه ره " ۷۲ "

منالەکان !

ئەبى لائە زىن تالەکان :
شەولە خەوما رىبوارىك بـووم
بۆ بارەگای " پۆتان " دەچووم

کە دەروازە کەمى قووتى دام
رەبىم بىنى - تالای مەبوو •
سەبىم بىنى - تالای مەبوو •
مەرجىم بىنى - تالای مەبوو •

قیژاندیمان :

" ئەبى بى و لات بۆ دەرهوه
ئەبى بى تالا بۆ دەرهوه "

منیش گوتىم :

" مەقیژىنەن !

کە دەچمەوه

ئەم چیرۆکە

چو منلان دنگىرمەوه ! "

۱۰
۱۱
۱۲

بەنگر تەنھەۋەي كورد ئىستان گە ۱۹ جىيا خوازى يە يان بەنگر تەنھەۋەي ۱۱

ۋەنەبى جىيا خوازى تاۋاننىڭ بېت ، كەس بەر لە ئىنە بە خۇي رەۋا نەبىنېن يان (بىدە)
 يەك بېت و كورد بە دىزى و بىستى گەلان و مەنەتتى مېژور مىلى رىتى گرتىبى ... جىيا بوۋنەۋە و جىيا
 خوازى ئەو رىبازە مېژوو بويە شۆر ئاگىر يە مژوف دۆستانە يە بوۋە كە گەلانى زىردەستە و چەسلاۋەي
 شەتەك دراۋى قالب و قەۋارە يە كى سىياسى دوزمىنكارو سەبىنرا و گرتوۋيانەتە بەر ، بىسۆ
 راست كوردنەۋەي بارو دۇخىكى ناسرومىتى و چەوت و ناھەق ... بۆ چىسپاندىنى ھاۋسانى و
 بەرابەرى گەلانى دنيا و باكتا كوردنى يەككىك لە دىنگە مەرە دزىتە كانى زىيان و بەيۋەندى
 نىو گەلان ... مەنگا وىكى زانستىانە و دروستانە بوۋە بۆ خۇش كوردنى زەمىنەي پتەۋ و بە بىت بىسۆ
 ھاۋكلىرى و مەلكردن و گوزەرانى سىرومىتەنە و ئىجا بىانەي نىو گەلان و بەرە و يەكېتى و يەكخىستنى
 تواناي خىر خاۋيانەي گەلان و دۆستايەتى ھاۋشانى نىو گەلان ... لەسەر تاسەرى مېژووۋە و
 تا ئىمىرۇش و تا يەك جولانەۋەي رزگار بىخوازىش لەبەر ئەو ئەركە پىرۆزەدا بېت ، درۇست تىرىن
 و شۆر ئاگىر تىرىن و پىرۆز تىرىن و مەزن تىرىن چالگى و مەۋلى خىر خاۋيانەي مژوف دە بېت ... ھىسچ
 بزوتتەۋە و خەبات و مەۋلىك ناگاتە ئەو ئاستە پىرۆز و بلندو خۇنە و پىسانە خىر خاۋيانەت كە
 تىشكى زىرېنى مەمو و چىن و دەستە و توپتو كون و كەلە بەر تىكى كومەلگا بىگرتتەۋە ، مەرچە تەدە ئەم

تيمك و رهنجه له يه كېكه وه بۆ يه كېكى تر جيا بېت و چه نديا يه تي و چؤنا يه ييشي جيا بېت
 له راستيدا بهردى بناغدى مهر ههول و كوشتيكي تری سياسى و كوتمه ليه تي گه لانه و بى شه و
 بناغديه و به شه نجام دانى شه شهركه هه موو پيوي تيه كانى تری كوتمه ل بن بوش و بى بناغهن
 و بى بهرهم و كوشتكى وه صمى نروست كردنه له بؤمايى هه وادا !!
 ده بى داگير كه رانى كورد چه نده بړنده و بى ئا برو بن و شو فرؤمانى نيؤ خو چه نده سوک بن و
 ناوه راست ره وانى خو به ده سه وه ده ر چه نده تر سنؤ بن ، تا ئيمه ئا و ناچار انه بهر گرى له
 " بيروؤز ترين " و " شاكار ترين " كار و شهركى مرؤفى كورد بكه مين و وه كو تا و انبار يكي " بى
 تا وان " له قه فه زى تا و انبار ييدا ار اى گر ين ، تا بى تا وانى و بى سووچ و گونا هى بيه
 ئيمه ات بگه يه نين ؟؟ !! له كو پيدا ؟ ! له كورستانى له ت له ت كر او و داگير كر او و له نيؤ
 نه ته وه ي كوردى ژيردمسته و چه سا و هدا !!

شه مه " جيا خوازى " و " ته جزئه ته له بى " يه ، كه بؤته ديؤ و كوردى بى ده تو قينن و خي
 شانازى و مافى بى چه ند و چوونى هه موو نه ته وه كانى دنيا يه ، كورد نه بېت !! له نا و خو مدا بؤته
 پلار و تو و مه ت و تا وان ده پي پير ته ملي شو رگيره راسته قينه نه ته وه بيه كانى كورد ! به دويدا
 " ته سك بينى " و " ته نك نه زه رى " و " دا برا و " و " انزالى " و " ده مار گيرى " و نا و نا و ه
 له گيليه تي و نه زانينه وه " شو قيني تي " ه به رووى سوورى كورد به رو و ه راندا كا ويئو
 ده كه نه وه ... و خه لك يكي سا ويلكه و ساف نيه تيش به دووى خو ياندا يه ل كيشى شه و هه لد ييره
 بى ئا برو و بيه ده كه ن !!

شه گه ر گر يمان " جيا خوازى " كار يكي بهوت و كو نه بهر ستانه و دژى مه نه اتى ميژووش بېت ، كه
 تا كه يه ك به لگه و يه ك بيت راست بيژى تيدا نيه

- ثایا (رزگاری و یه گرتنه وه و سفربه خویی) کوردستانی گه وره ، جیا خوازیه - بیهرروه
دزیوه کهیدا - یان رزگاری و یه کیتی یه ؟ !
- ثایا (مافی دیاری کردنی پاره نویسی کورد) به دستنی روله گانی خوی و به یوی یاسا و دستوری
نیو ده وله تان و ری و موین و ریچکه ی میلله تانی تر ... ده رچوونه له خه تی میژووینی میلله تان
و تیراده ی نه توره و بهرژه وهندی مرونا یه تی و ره وتی میژووینی گه لان و دستوری میژوو ...
یان بیاده کردنی شه و خه ته و جی به یی کردنی شه و تیراده یه و به دیهینانی شه و بهرژه وه ندیه و ره وت
و دستوره یه ؟ !

- ثایا بوونی کورد به (دولت) و گه یشتنی به (کپانی سیاسی سفربه خوی) نازادانی
خوی ، به یی هموو فرمایسته کانی ناسمانی و فله سه فکانی شه رزی ، زیان به (برایه تی
نیو گه لان) و (یه کیتی میلله تان) و (ها و خه باتی) و (هاریکاری) و یه زیانی نیو گه لان
ده گه یه نی و له تی ده کات و له آریژهنه ی ده بات ؟ ... یان شه و برایه تی و (یه کیتی) و (ها و
- خه باتی) و (دوستایه تی) یه یته و تر و قایم تر و سرومستی تر و ده وله مه ند تر ده کات
زه مینه و بناغه ی له بارو پته وی بو ده ره خسینی ؟ !

- ثایا (هاوسانی) و (یه کسانی) و (هاوسانی) و (هاوتایی) کورد له گه لانی گه لانی (عه رب
و تورک و فارسدا) و گه لانی تریش ، (دست دریزی) و (ته ماع) و (مته خوری) و (زه وت -
- کردنی) ماف و ره و او سامان و بوونی شه وانه ... یان گیرانه وه ی هه ق بو (بخاوه ن هه ق و دستنی
دز برینه ؟ !

- ثایا داواکاری ره وای کورد بو بوونه دولت و یه گرتنه وه ی کوردستان ، دابراندن و
بچراندن و جیا خوازی و ته جزته طاله بی (نه جف) ه له به غدا و (میرازه) ه له (بچراندن)
و (نهسته مبول) له شه نقره و (حله به) له (دیه هه ق) .. یا یه کیتی و بیوه نویساندن وه ی

(کهرکوک) و " کرماشان " و (تمسکه نده روونه) و " قامپیلی " یه ؟؟
تایا نه مه " یه کیتی " و " یه گرتنه وه " یه ، یا جاگردنه وه و یهل بهل کردن ؟
نه گهر جا بوونه و من بیت ، نه ری جا بوونه وه له " سه پاو " و " نامحق " و " زور " و " زوره
ملی " چ عهیب و تارانیکسی تیدایه ؟! ...